

# in de houdgreep

## 'Krijg ik die kans nog?'

Nico van der Hof (44): „Ik ben erg gevoelig voor sfeer. En voor brutale mensen. In een gewoon bedrijf kan ik niet werken. Nog niet. Maar het gaat langzaam beter.

„In deze sociale werkplaats van Go is het rustig. Er zijn hier in Oosterhout allerlei mensen zoals ik. Het is heel vertrouwd en ik heb mijn eigen stoel. Mijn rug is zo scheef als een hoepel. Met elf jaar zat ik al in de bouw.

„Sinds enkele maanden werk ik drie uur per dag. Dat moeten er vijf worden. Dat is mijn wens en de wens van de dokter. Al heb ik grote angst dat de plannen van de politiek alles overhoop gooien wat ik met veel moeite heb opgebouwd. Samen met Deborah, mijn begeleidster.

„Veertien jaar had ik een uitkering. Drie jaar geleden begon ik met sociale activering. Ik moest weer mensen leren vertrouwen. Op de werkplaats voel ik me veilig. Als er iets is kan ik meteen Deborah belten.

„Ik ben gauw afgeleid. Toch lukt het me altijd mijn werk goed te doen, zoals vandaag. Wij zetten deze kleine plastic bekjes in elkaar, te voorzien van haakjes, schroeven en moertjes, zodat ze bouwrijp worden gemaakt. Door het werk voel ik me beter en gebruik ik minder medicijnen.

„Maar hoe gaat het verder? Ik sta al twee jaar op de wachtlijst voor een definitieve plek in een sociaal werkbedrijf. Wie komt er voor ons op? Krijgen wij nog een kans? Ik heb het nodig me nuttig te voelen.”



Nico van der Hof, Oosterhout, wacht al twee jaar op een definitieve plek: „Wie komt er voor ons op?'

# Werkers met een krasje

## Sociale zekerheid



Simon Malki bij BCI in Needer. „Ik mag een heftruckcertificaat halen.“ Foto's NRC Handelsblad, Rien Zilvold

### 'Afwisselend werk'

Simon Malki (18) „Ik heb net een jaarcontract gekregen bij BCI. Schoolmeubels maken we. Tafels, stoelen, banken, ook collegebanken. Er is zelfs een picknicktafel naar me genoemd. Simon en Max, een heel mooie grote houten tafel, met bankjes in oranje en rood. Zet je er twee tegen elkaar, dan kun je er met z'n achten aan eten. Ik heb hem samen met Max gemaakt, de zoon van de baas.

„Ik ben hier geboren en getogen. Altijd in Neede gewoond. Dit bedrijf ken ik al heel lang. De Maxx-school voor speciaal onderwijs waar ik op zat, ligt er vlak naast.

„Geestelijk loop ik wat achter, rekenen is lastig. Ik ben ooit gekend en sindsdien noemen ze me Wajonger, een jonge gehandicapte. Maar ik voel me niet zo. Toen ik een baan zocht via het UWV vroeg ik of ik bij BCI kon werken. Het liefst maak ik iets, met mijn handen. Na een praktijktest kon ik beginnen. Mijn chef Marcel wil dat ik allround word. Hij houdt altijd een oogje in het zeil. Het werk is afwisselend. De ene dag boor ik gaten in stalen onderdelen voor banken, dan weer maak ik stoeltjes. Vandaag sta ik bij de eindassemblage. Ik wil hier graag veel leren. Van mijn chef mag ik binnenkort een heftruckcertificaat halen. Cool.

„Van de politieke plannen zal ik niet veel merken nu ik mijn jaarcontract heb gekregen. Ik krijg 686 euro per maand, een mooi bedrag want ik woon nog thuis.“

# Het kabinet wil bezuinigen én meer gehandicapten aan werk helpen. Hoe is dat te verenigen?

DOOR MICHÈLE DE WAARD

**W**erken naar vermogen is het doel van het kabinet-Rutte. Het hoopt zoveel mogelijk mensen met een handicap of psychische problemen en zwakbegaafden aan het werk te krijgen in bedrijven.

Maar de kans is groot dat bijna een half miljoen van deze mensen straks thuis zit. Want voor een van de grootste sociale hervormingen uit het regeerakkoord is onvoldoende geld. Bovendien strijdbelt deoogpartij PVV tegen.

Hoe gaat een moderne westerse samenleving om met haar medeburgers die zonder een extra steunje in de rug nooit aan het werk komen? Dat is de kern van het vraagstuk waarvoor het kabinet een oplossing zoekt.

„Er is extra ondersteuning nodig om mensen met een beperking aan werk te helpen en aan het werk te houden”, zegt de Leidse econoom Kees Goudswaard, tevens bijzonder hoogleraar sociale zekerheid. „Dat is sociaal noodzakelijk, maar ook economisch, gezien de verwachte tekorten die de verzijzing straks oplevert op de arbeidsmarkt.”

Begin december beloofde staatssecretaris Paul de Krom (Sociale Zaken, VVD) de Tweede Kamer in januari een notitie te sturen over de kabinetsplannen om kwetsbare groepen aan werk te helpen. Eind januari meldde hij een maand later nodig te hebben. Maar ook in februari bleef het stil.

Reden waarom de Kamer van Jaag een spoeddebat houdt over het wegbezuinigen van de gehandicaptenbus door het Amsterdamse reïntegratiebedrijf Pantar – om de druk op de ketel te houden. De Amsterdamse wethouder André van Es (sociale zaken) is voortvarend aan de slag gegaan, terwijl de staatssecretaris met betrokken partijen in Den Haag nog volop in de slag is over de bezuinigingen.

Al weken wordt vrijwel dag-

lijks formeel en informeel overleg gevoerd, want De Krom hecht eraan dat de grootscheepse operatie om deze kwetsbare mensen naar vermogen aan het werk te helpen door alle betrokkenen organisaties gesteund wordt: sociale diensten (Divosa), sociale werkbedrijven (Cedris) en de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG).

„Buitengewoon taal”, noemt René Paas, voorzitter van Divosa, de gesprekken. Hij waarschuwt voor een teleurstelling. Ook Marco Florijn, wethouder uit Leeuwarden en VNG-voorzitter, spreekt van „pittige gesprekken”.

Wat is het probleem?

De groep kwetsbaren die een plek op de arbeidsmarkt moet zien te veroveren is groot: 630.000 mensen. Onder hen zeker 200.000 jonggehandicapten (Wajong-uitkering). Verder 100.000 mensen die 'beschut' werken in sociale werkplaatsen (WSW-uitkering) en daarvoor op de wachtlijst staan. En ten slotte nog eens 300.000 mensen met een bijstandsuitkering.

Allenaam mensen die een fysieke of psychische handicap hebben, zwakbegaafd zijn, een chronische ziekte hebben of sociale problemen hebben waardoor ze langdurig tot een uitkering zijn veroordeeld. Bij werk lopen zij het risico vaker uit te vallen. Een werkgever zal vermeld moeten worden wil hij iemand in dienst nemen uit deze kwetsbare groep.

Over de kern van de hervormingen die het kabinet wil zijn al te trokken het eens. Het grootste deel van de gehandicapten moet

naar vermogen aan een gewone baan worden geholpen. En de veelheid aan uitkeringen moet worden vervangen door een soberder regeling op minimumniveau.

Werkgevers kunnen dan terecht bij één loket, zodat in ieder geval een belangrijke bureaucratische belemmering om deze werkers aan te nemen wordt weggenomen. Gemeenten kunnen het geld voor de arbeidsbemiddeling dan efficiënter inzetten. Ook Cedris, de belangenorganisatie van de sociale werkbedrijven, is bereid de WSW-regeling te ruilen voor een echte baan bij een gewone werkgever.

**D**e onderhandelaars kampen met geldgebrek. Het kabinet wil tot 2015 ongeveer 2,2 miljard bezuinigen. Op uitkeringen, arbeidsbemiddeling, begeleiding naar en op het werk, beschermd wonen, zorg voor licht verstandelijk gehandicapten, en ook op speciaal onderwijs.

Het mes moet diep in deze voorzieningen worden gezet, onder meer omdat PVV-leider Geert Wilders bij de coalitiebesprekingen heeft bedongen dat de WSW'ers houden wat ze hebben: een hoger 'salaris' (lees: uitkering) dan het minimumloon in een sociale werkplaats.

Gemeenten zitten in een spaargaat. Ze moeten van het kabinet fors bezuinigen, terwijl juist extra inspanningen nodig zijn om mensen met een psychische of fysieke handicap aan werk te helpen”, zegt Goudswaard.

De Leidse econoom is bezorgd dat deze hulp verdwijnt, gezien de

omvang van de bezuinigingen. En dat terwijl uit nieuw onderzoek blijkt, dat een belangrijk deel van de werkende Wajongers binnen een jaar weer afzakt omdat ze het alleen niet redden.

Ook de Rotterdamse socioloog Romke van der Veen is van oordeel dat de samenleving zich juist een extra inspanning zou moeten getroosten om kwetsbaren aan de slag te helpen. „Als je voor deze groepen de toegang tot een uitkering beperkt, moet je er wel voor zorgen dat er serieuze middelen zijn om ze aan werk te helpen.”

Het gaat daarbij om intensieve begeleiding naar werk en aanpassing van de werkplek voor fysiek gehandicapten. Daarnaast is zeker zo belangrijk dat werkgevers de mogelijkheid hebben om gehandicapten die niet in staat zijn het minimumloon te verdienen, te laten werken voor wat ze waard zijn”, zegt Divosa-directeur Paas.

Dit laatste kost gemeenten geld, want die moeten dit loon aanvullen tot minimumniveau. Maar het is volgens Paas de crugte manier om werkgevers in groten getale over de streep te trekken om mensen met een krasje in dienst te nemen.

Waar moeten de honderdduizenden banen voor deze mensen, waar het kabinet op hoopt, anders vandaan komen? Zonder financiële smeermolie van de overheid vind je die niet, zegt hij.

De ambities van het kabinet zijn hoog, want alleen al 60 procent van de 200.000 Wajongers zou volgens deskundigen kunnen werken. Een onwaarschijnlijk hoog aantal als bedacht wordt, dat momenteel slechts 9 procent van de Wajongers een baan heeft op de gewone arbeidsmarkt.

Cedris, Divosa en gemeenten proberen te voorkomen dat de zwakste en minst mondigde mensen straks tot thuisblijven zijn veroordeeld. Maar de bezuinigingen en de PVV – verzet tegen hervorming van de sociale werkplaatsen frustreren het overleg.

### 'Ik wil ze niet kwijt'

**Heske Groenendaal (41), directeur van glasbedrijf Metaglas in Tiel.** „Ik wil ze niet kwijt. Het is belangrijk dat mensen met een handicap werken. Ons bedrijf heeft twee mannen met een geestelijke handicap in dienst.

„Ze werken net als de anderen. Ze monteren ramen af, ze maken frames. Werk dat alleen handmatig gedaan kan worden. Het zijn goede en bijzonder loyale medewerkers.

„Voor werkgevers is het probleem vooral: hoe vind ik ze? Het is heel moeilijk in contact te komen met werkzoekende gehandicapten. De laatste elf jaar heeft het arbeidsbureau nooit één. We jonger aangeboden. We hebben wel een blauwe maandag een stagiair gehad die problemen met zijn luchtwegen had. Hij zat in een rolstoel en moest regelmatig zuurstof krijgen. Na drie uur werken was hij helemaal uitgeput. Het ging niet. Heel sneu.

„Werkgevers willen vooral weten: welke mensen zijn beschikbaar? Wat kunnen ze nog? Daarom is het goed dat het kabinet één loket wil maken. Ik heb drie vacatures, maar ik kan nergens terecht.

„Bezoek alleen niet op begeleiding, heb ik tegen de staatssecretaris van Sociale Zaken, Paul de Krom, gezegd toen hij laatst bij ons in Tiel was. Als een gehandicapte last krijgt van 'ruis', kunnen wij dat niet opvangen. Ook moeten ze hetzelfde verdienen als collega's op de werkvloer. Het cao-toon voor gehandicapten is nu vaak hoger dan dat van hun collega's.

„En de werkgever moet enige financiële compensatie krijgen. Een gehandicapte verzuimt vaker en werkt langzamer. Deze mensen verdienen een kans. Maar met de voorgestelde hervorming, loop ik als werkgever wel alle risico's.”



Heske Groenendaal, directeur van Metaglas in Tiel. „Het is goed dat het kabinet één loket wil maken.”